

Nr 103

Av herr **Lundberg**, om inrättande vid lantbrukshögskolan av en tjänst som förste konsulent för ensileringsforskning.

Ensileringen av våra vallväxter har varit och är en allvarlig fara för förorening av våra vattendrag och vår svenska natur. Pressaftens skadeverkningar vid utsläpp i diken och vattendrag har varit allvarliga trots att vallensilaget endast omfattar ca 2 procent av fodermängden. En strävan är att minst 50 procent av fodret skall ensileras, ty därmed skulle man vinna ekonomiska mångmiljonvärden. En kraftigt utökad ensilering torde vara oundviklig, och då borde det vara ett stort samhällsintresse att genom en snabb och effektiv forskning söka förebygga, eliminera eller hindra att skada uppkommer.

I SOU 1960: 2 om högre utbildning, forskning och försök på lantbrukets område uppmärksammades denna viktiga fråga. Man vet att en stor, gammal siloanläggning som släpper ut avfallssaften i våra vattendrag ensam kan förstöra lika stort vattenområde som ett samhälle med ca 18 000 invånare. Utredningen förutsatte att i samband med att befattningen som föreståndare vid biotekniska avdelningen i Ultuna tillsattes skulle inrättas en överassistentbefattning vid institutionen, som skulle besättas med en kompetent innehavare för att handha forskningen inom ensileringsområdet, så att kontinuerlig forskningsverksamhet inom detta för jordbruket ekonomiskt betydelsefulla område kom till stånd. Man borde kanske tillagt att denna forskning är lika viktig för samhället i allmänhet både i Sverige och världen i övrigt när det gäller vattenvård och försörjningsläget i u-länder.

För den vid mikrobiologiska institutionen nyupprättade biotekniska avdelningen med baljväxtlaboratoriet finnes för närvarande endast personal och medel anvisade för baljväxtlaboratoriet, däremot ej för biotekniska avdelningen i övrigt. Då mikrobiologiska institutionen är väl rustad med laboratorier och apparatur, borde det för samhället och forskningen vara angeläget att ca 6—7 år efter det att utredningen framförde sitt önskemål riksdagen nu tillsatte den synnerligen viktiga forskartjänsten, nämligen en första konsulenttjänst i Ae 25. Detta är än mer angeläget och befogat då institutionen förfogar över väl planerade utrymmen för forskning.

Foderkonserveringen, särskilt ensileringen, innefattar problem av mikrobiologisk art, vilkas klarläggande är väsentligt för den praktiska ensileringen. För närvarande pågår en omfattande propaganda för ökad grönfoderensilering. Frågekomplexets stora bredd belyses dessutom av de sär-

skilda svårigheter som ensileringen på grund av de stora utsläppen av pressaft för närvarande medför för vattenvården. En ur många synpunkter önskvärd, vidgad grönfoderensilering skulle ytterligare i hög grad komplicera vattenvården, såvida icke tillfredsställande metoder för pressaftens omhändertagande snarast utvecklas. Det kan exempelvis omnämnas att den pressaft som uppstår vid ensilering av grönfoder när den inom institutionen utarbetade ensileringsmetoden med malt-spannmålsblandningar tillämpas kan användas för utfodring. Förutom grönfoder har även andra vegetabilier såsom drav, potatis och vominneåll från slaktkor med framgång ensilerats med malt-spannmålsmjöl. Även animaliska produkter har med gott resultat konserverats med detta tillsatsmedel, bl.a. kött och fisk, blod och vomvägg från kor. Att de animaliska produkter som ensileras tål förvaring i mycket höga temperaturer under en längre tid öppnar bl.a. möjligheter att på denna väg tillvarata exempelvis fisk för människoföda.

Den praktiska delen av foderkonserveringen utgörs av den vid institutionen för husdjurens utfodring och vård inrättade försöksledarbefattningen. Dennes arbete kommer emellertid till stor del att hänga i luften om inte ensileringens teoretiska grunder ur mikrobiologiska och biokemiska synpunkter också blir föremål för studium.

Behovet av kontinuerligt forskningsarbete av här avsett slag inom foderkonserveringens område torde vara uppenbart.

Hjälpen till underutvecklade länder är en aktuell fråga. Dessa länder behöver kanske i första hand skolad, yrkeskunnig och för de många stora och svåra arbetsuppgifterna arbetsvillig arbetskraft. Men den som även flyktigt tagit del av exempelvis vattenföroreningarna och deras hälsofarliga och sjukdomsskapande problem samt svälten och nöden runt Nilen måste nog säga sig att den viktigaste hjälpen vi kan ge är att vi genom forskning skall kunna angripa vattenföroreningarna och finna möjligheter till att i det tropiska klimatet kunna tillvarata exempelvis fisk och förvara den under längre tid. En utbyggd målmedveten forskning inom mikrobiologien kan därför utöver att tjäna och hjälpa vårt land att lösa väsentliga vattenförorening- och försörjningsproblem skapa förutsättning för en av de väsentligaste hjälpåtgärderna för u-länderna.

Med hänvisning till vad ovan anförts samt motiveringen i motion nr 12 till årets riksdag hemställes,

att riksdagen måtte besluta att vid lantbrukshögskolan, mikrobiologiska institutionen, från den 1 juli 1967 inrätta en tjänst som förste konsulent för ensileringsforskning.

Stockholm den 16 januari 1967

John Lundberg (s)